

Usklajenost I*earna z učnim načrtom **Accordance of I*earn with the National Curriculum**

Irena Teran

Povzetek

Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj omogoča nadgradnjo učnega programa angleškega jezika s sodelovanjem v I*earnu. Sodelovanje se prilagaja splošnim ciljem učnega načrta devetletke z razvijanjem zavesti pripadnosti nacionalni in mednarodni skupnosti, spoznavanjem in razvijanjem kulturnih vrednot ter mednarodnim sporazumevanjem. Projektno delo v skupini omogoča sodelovanje in podporo pri razumevanju pisnih besedil ter pri sporazumevanju. I*earn omogoča raziskovalno učenje zakonitosti jezika. Besedila učencev za učence nadgrajujejo linearne učbenike. Delo učencev je kompleksno. Medmrežni osnutek popravijo slovnicično v 'master classu' in oddajo tako osnutek kot izboljšano verzijo. Medpredmetno sodelovanje najpogosteje vključuje računalništvo, likovni pouk, angleški in slovenski jezik, zgodovino in zemljepis.

Abstract

Jakob Aljaž primary school in Kranj makes the upgrading of the standard school programme of English classes possible by participating in I*earn. The activity matches general aims of the national curriculum by developing the awareness of the national and international community, the awareness and development of cultural values and international communication. Group work enables cooperation and mutual support in comprehension and production of written texts. Grammatical target language rules are conveyed through I*earn's voyage of discovery. Learners' texts for learners upgrade linear coursebooks. The work of learners is complex. The draft form is corrected in the 'master class'. Learners submit both versions to show the improvement. The most usual cross-curriculum activities involve Computer Science, Art, English and Slovene, History and Geography.

Ključne besede

OŠ Jakoba Aljaža Kranj, nadgradnja učnega programa, angleški jezik, I*earn, splošni cilji učnega načrta devetletke, zavest pripadnosti nacionalni in mednarodni skupnosti, spoznavanje in razvijanje kulturnih vrednot, mednarodno sporazumevanje, projektno delo v skupini, sodelovanje in podpora, pisna besedila, raziskovalno učenje zakonitosti jezika, linearni učbeniki, osnutek, slovnica, 'master class', medpredmetno sodelovanje

Key words

Jakob Aljaž primary school Kranj, upgrading of the standard school program, English, I*earn, general aims of the national curriculum, awareness of the national and international community, awareness and development of cultural values and international communication, group work, cooperation and mutual support, written texts, a voyage of discovery, target

language rules, linear coursebooks, draft form, 'master class' version, cross-curriculum activities

Usklajenost I*earna z učnim načrtom

Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj je formalno še osemletka, vendar ima pogled uprt naprej v nove možnosti in priložnosti na področju vzgoje in izobraževanja. Zato učencem omogoča nadgradnjo učnega programa tudi v okviru angleškega jezika. Tako v mednarodnem programu I*earn, ki poteka prek računalniških komunikacij na omrežju internet v sodelovanju Zavoda Mirk, Ministrstva za šolstvo znanost in šport in Zavoda RS za šolstvo (program RO) sodelujemo že drugo leto. Veliko je še znanja s področja računalništva, ki jih mora osvojiti tudi sam učitelj. V tem obdobju pa smo skupaj z učenci prišli tudi do spoznanj, ki nas motivirajo za nadaljnje delo.

V tej kratki predstavitvi želim ugotoviti, kako se sodelovanje učencev OŠ Jakoba Aljaža Kranj v internetnem projektnem delu prilagaja učnemu načrtu devetletke, ki ga je 29. 10. 1998 sprejela predmetna kurikularna komisija za angleščino na 20. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje. Predstaviti želim tematsko povezavo sprejetih učbenikov in tematik I*earna, nove didaktične prijeme in medpredmetno povezavo, ki jo omogoča I*earn.

1. Učni načrt devetletke in I*earn

Sodelovanje v I*earnu omogoča uresničitev mnogih splošnih ciljev učnega načrta. Učenci oblikujejo zavest o sebi kot posamezniku in kot pripadniku nacionalne in mednarodne skupnosti. S tem razvijajo in krepijo lastne kulturne vrednote. Kljub temu da so izdelki pisani v angleškem jeziku, so učenci motivirani k razmišljanju o slovenstvu in razlikah med narodi, saj le tako njihovi izdelki postanejo drugačni od drugih in zato zanimivi tudi za svet. Učenci se učijo spoštovati in ceniti različnost. V pričakovani priključitvi evropski skupnosti in prostem pretoku blaga, delovne sile in kapitala jim bo to samo popotnica v resnični svet. Spoznavajo, da je angleščina sredstvo mednarodnega sporazumevanja v medkulturnem okolju. Širijo svoje sporazumevalne sposobnosti in spoznavajo značilnosti kulture in dosežke dežel, v katerih se učijo angleščino kot tuji jezik prav tako kot v Sloveniji. Obenem pa razvijajo sposobnosti dela v skupini, medsebojnega sodelovanja in podpore. Še vedno velja, da vsak učenec doma nima računalnika, da ima nekdo drug ideje, potrebuje pa pomoč pri tujem jeziku ali likovnem izdelku, ki je del kakšnega projekta. Tako v skupini razvijajo ustvarjalnost, potrebo po izražanju in občutek za estetske vrednote.

V ozkem strokovnem okviru pa učenci med drugim spoznavajo angleški jezik na oblikoslovni, skladenjski, besedni in besedilni ravni ter razvijajo sposobnosti za razumevanje pisnih besedil ter sporazumevanje. V okviru diskurzne sposobnosti razvijajo ustrezne strategije za razumevanje in za tvorjenje pisnih besedil.

2. Učbeniki in I*earn

Sodelovanje učencev v I*earnu nudi veliko bogastvo tem v primerjavi z značilnostmi učbenika. Učbeniki so namreč po svoji naravi linearni v smislu prehajanja od lažjega k težjemu. Besedila interneta pa omogočajo raziskovalno učenje. Na podlagi bogastva podatkov odkrivajo splošne zakonitosti jezika. Učenci spoznavajo in razvijajo strategije samostojnega učenja v novih situacijah.

Posamezne teme projektnega dela so zelo blizu temam učbenikov. Učbeniki predstavijo dom in družino, življenje vodilnega lika učbenika, medsebojno komunikacijo, domači kraj in svet, mladost, prijateljstvo, ljubezen, počitnice, zdravje in živali. Besedila I*earna dopolnjujejo in nadgrajujejo učbenike. Še večjo vrednost jim daje dejstvo, da so to besedila otrok za otroke. Knjižno besedilo zna biti nad nivojem mladostnika tako vsebinsko kot leksikalno. Tako smo na naši šoli lansko leto doživeli neverjeten odziv na sodelovanje v projektu My music. Povratni prispevki otrok iz drugih držav so presegli vsa naša pričakovanja. Na žalost vsega gradiva v razredu ni bilo mogoče obdelati, čeprav bi vsako od njih zaslužilo pozornost predvsem v smislu različnih pogledov na glasbo z različnih koncev sveta.

Za letošnje leto sem izbrala šestnajst možnih projektov, ki so se mi zdeli primerni interesu in starosti mojih učencev. Učenci so se praviloma odločali za ustvarjanje spisov o prijateljstvu, ljubezni, živalih, največjih umetnikih v naši deželi in celo kolesu v našem življenju. Odgovori koordinatorjev posameznih projektov so delovali na učence izrazito stimulatивно. To nedvomno priča o tem, da je za samopotrđitev mladostnika izredno pomembno priznanje neodvisnega bralca zunaj šole.

3. Metode pri pouku angleškega jezika v povezavi s projektnim delom

Učenci se v mednarodno računalniško sodelovanje vključujejo izključno prostovoljno. Glede na interes si izberejo tudi projekt, v katerem bi želeli sodelovati. Vsako sodelovanje učenca je izredno kompleksno. Pisanje spisa je samo osnova. S popravljenjem spisa do stopnje primernosti za objavo na svetovnem spletu učenec vloži veliko dela in se s tem uči iskati po slovarju, utrjuje slovnične strukture in zakonitosti. Obenem vidi, kako se posamezni slovnični elementi uporabljajo v »real life discourse«, in razvija tehniko pisanja v smislu koherence in kohezije. Svoje sporočilo mora namreč prenesti mladostniku in ne učitelju. Slednji namreč predvideva sporočilo glede na to, da učenca spremlja že nekaj let.

Beaumont in Galloway (1994) trdita, da reševanje problemov/nalog (v tem primeru izdelava spisa na določeno temo) lahko pripelje k razumevanju in komunikacijskim strategijam, ki spodbujajo storilnostni pristop k učenju. Možno je, da se storilnost in sinteza razvijeta na račun natančnosti in restrukturiranja. Zato mora biti naloga/problem uravnotežena z drugimi aktivnostmi. Ker ta možnost dejansko obstaja, smo na naši šoli razvili naslednjo metodo.

Učenec najprej napiše osnutek na disketo in ga odda. V vsebino samo ne posegam. Namesto tega mu označim slovnične napake, predvsem tiste, ki lahko zavedejo bralca. V delu učencev se v manjši meri pojavljajo globalne napake, ki onemogočajo sporočilnost. Bolj pogoste so lokalne napake, ki so sicer moteče predvsem za učitelja, sporočilnosti pa ne uničijo. Te napake so posledica vpliva maternega jezika, strategij učenja in poučevanja, restrukturiranja novih pravil, posploševanja ali celo utrujenosti in nepazljivosti.

Učenec nato popravi slovnične napake v tako imenovanem 'master classu'. Njegova pozornost je usmerjena le na slovnične strukture. Spis je zopet pregledan. Učenec popravljeno različico prenese na disketo in odda različico osnutka in 'master class' različice. Tako se vidi njegov napredek. Takšen spis gre potem na svetovni splet.

4. Medpredmetno sodelovanje

«Pri pouku angleščine pripravljamo učence na vseživljenjsko učenje s pomočjo različnih vsebin in dejavnosti, za to pa so nujno potrebne medpredmetne povezave in učinkovito

sodelovanje med učitelji, ki poučujejo v osnovni šoli.” Tako pravi učni načrt devetletke v 3.2.3. Medpredmetno sodelovanje v internetnem projektne delu se pojavlja na podbudo učencev spontano. Tako ima učni načrt devetletke dejansko že svoje mesto v osnovni šoli Jakoba Aljaža.

Oddajanje izdelkov na disketi utrjuje temeljne računalniške spretnosti učencev. Pri izdelavi gradiva se učijo tipkanja, odpiranja novih datotek, uporabe tipkovnice, shranjevanja, prenašanja datotek iz računalnika na diskete. Te spretnosti so bile sicer uvedene med urami računalništva v petem in šestem razredu, vendar tako kot vsako področje tudi to zahteva prakso. Učenci s pridom uporabljajo funkciji *check the spelling* in *thesaurus*. Predvsem s slednjo si bogatijo besedišče v angleškem jeziku. Tako učenci kot učitelj pa smo se že privadili boju z virusi, predvsem potem ko smo nekaj virusov predali drug drugemu.

Učenci radi opremljajo svoje pismene izdelke z likovnimi predvsem takrat, ko jim morda zmanjka idej in kadar jim zmanjka znanja, da bi se izrazili v tujem jeziku. Čeprav se to praviloma dogaja pri mlajših in manj izkušenih učencih, pa tudi starejši radi uporabljajo *Power Point* in tako dajo svojemu izdelku še bolj osebno noto. Likovni pouk je v tem projektne delu dopolnilo. V toku sodelovanja pa smo razvili tudi projekte znotraj šole, kjer je likovni del temelj in tuji jezik dopolnilo v smislu prevodov iz tujega jezika v slovenskega.

Učenci, ki želijo sodelovati v projektu *Local History Project* ali *National Heritage Project* in mnogih drugih na to temo, morajo vsekakor preveriti zgodovinske in zemljepisne podatke. Celo slovenski jezik je bil letos tematsko vključen v delo učencev. Prešernovanje in podrobno delo v okviru slovenskega jezika ob dvestoti obletnici Prešernovega rojstva je učencem olajšalo vključitev v projekt *The greatest artists of my Country*.

V sklepu je vredno omeniti, da je delo za učitelja v mednarodnem programu I*earn izredno zahtevno. Zahteva dobro organizacijo, sodelovanje z učenci mimo vseh formalnih programov in časovnih meja. Če učitelj razvije svojo metodo dela na podlagi sodelovanja v projektih, dobi tudi delo znotraj stroke tujega jezika nove dimenzije zahtevnosti. Vendar je po drugi strani to delo izredno zanimivo. V skupinskem delu učencev in učiteljev se porajajo nove ideje na podlagi izkušenj v projektne delu. Tako se prenasitenost učitelja ob obdelavi vedno istega učbenika in srečevanju z vedno istimi napakami učencev omili z novimi idejami učencev in vsebinskimi vprašanji tudi glede slovničnih problemov. Učitelj se ne srečuje več izključno z vprašanji, ali bo določena slovnična struktura vključena v naslednji test ali ne. In če morda ni vključena, le zakaj se jo učimo?

Učenci so našli teme, ki jih zanimajo. Iz obsežnega izbora tem lahko vsak najde nekaj zase. Izkušnje kažejo, da učenci, ki so uspeli končati en projekt po vseh internih pravilih, ponavadi nadaljujejo z računalniškimi komunikacijami. V času, ko je tuji jezik in računalnistvo že del splošne razgledanosti in skoraj vsakega delovnega mesta tudi pri nas, bodo ti učenci dobili zelo dobro podlago za razvijanje drugega znanja.

Literatura

Anderson, J. (1997). 50 korakov od teorije do prakse dobre šole, priročnik za uporabo kontrolne teorije v razredu, Regionalni izobraževalni center Radovljica, Radovljica.

Beaumont, M. and Galloway, C. (1994). *Articles of Faith: The Acquisition, Learning and Teaching of a and the, Grammar and the Language Teacher* (Ed. by Martin Bygate, Alan Tonkyn and Eddie William), Centre for Applied Language Studies, University of Reading, Prentice Hall International English Language Teaching, Prentice Hall International (UK) Ltd.

Hutchinson, T. (1990). *Project 1*, OUP, Oxford.

Leach, G. (1994). *Students' Grammar Teachers' Grammar, Grammar and the Language Teacher* (Ed. by Martin Bygate, Alan Tonkyn and Eddie William), Centre for Applied Language Studies, University of Reading, Prentice Hall International English Language Teaching, Prentice Hall International (UK) Ltd.

Nacionalni kurikularni svet Področna kurikularna komisija za osnovno šolo, Predmetna kurikularna komisija za angleščino (29. 10. 1998). Učni načrt, www.mss.edus.si

Skela, J. (1993). *Touchstone 3*, Angleški jezik 3, Tangram, Ljubljana.

Skela, J. (1994). *Touchstone 4*, Angleški jezik 4, Tangram, Ljubljana.

Avtor

Moje ime je Irena Teran. Poučujem angleški jezik na predmetni stopnji OŠ Jakoba Aljaža Kranj. V letih 1995/96 sem sodelovala v projektu Ministrstva za šolstvo in šport, imenovanem Konvergentna pedagogika. Danes ta projekt vidim kot izjemno izkušnjo. Projektno delo se je izvajalo znotraj vzorčnega razreda in med šolami članicami projekta. Kar je bilo pred nekaj leti možno v okviru vzorčnega razreda in v Sloveniji, je s sodelovanjem v I*earnu možno v evropskem prostoru z novimi tehnološkimi možnostmi. Da pa ne bi učenci pozabili na pomembnost branja literature, že od začetka sodelujemo v projektu EPI Reading Badge Šolskega epicentra Ljubljana.

irena.teran@guest.arnes.si

The author

My name is Irena Teran. I teach English at Jakob Aljaž primary school in Kranj. My learners are from ten to fifteen years old.

In 1995/96 I participated in a project launched by our Ministry of Education. Today I consider my previous work as an exceptional experience. Project work was undertaken within one class only and among participating schools in Slovenia at the time. What was possible a few years ago on a limited scale is now possible on the European one. Participating in I*earn system of online communication enables the feeling of being part of Europe.

We do not want our learners to forget the importance of literature as well; therefore we have participated in EPI Reading Badge since Šolski epicenter in Ljubljana launched it five years ago.

irena.teran@guest.arnes.si